

Utbildningsinspektion i Marieskolan förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	1
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	2
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Marieskolan den 24-25 april 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Kommunen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Marieskolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Marieskolan intervjuades skolledning, lärare, elevvårdspersonal, elever samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Marieskolan

Marieskolans rektorsområde	Antal barn/elever
Skola	184
Förskoleklass	26
Skolbarnomsorg	75

Marieskolan är belägen i mitt i samhället Marieholm. På skolan finns ca 200 elever, med upptagningsområdet Marieholm med omgivande landsbygd. Knappt tio procent av eleverna har invandrarbakgrund, alla med rötter i Europa. Skolan består av två huskroppar varav den äldre delen byggdes vid sekelskiftet 1900, och den modernare på 1960-talet. På Marieskolan finns en klass i skolår 1, tre åldersintegrerade grupper med barn i skolår 2–3, en 4–5: och två 5–6:or. Det finns en förskoleavdelning med 26 barn. I skolans fritidshem är ca 75 elever inskrivna.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att Marieskolan har bra förutsättningar och ambitioner för att bedriva en god pedagogisk verksamhet. Inspektörerna har sett exempel på god studiemiljö med en tydlig lust till lärande, och en bra dialog mellan elever och lärare. Det förebyggande värdegrundsarbetet är intensivt.

Verksamheten har rikhaltiga inslag av temaarbeten av ämnesövergripande slag. Miljön erbjuder goda pedagogiska möjligheter, både utomhus och inomhus. Kvalitetsarbetet har många positiva inslag, som god fokusering på övergripande läroplansmål. Eleverna är genomgående trygga. Skolan är liten vilket gör att alla känner alla. Samverkan mellan skolbarnomsorg och skola fungerar bra då elever ges möjlighet till läxläsning och särskilt stöd.

- Eleverna erbjuds inte elevens val i enlighet med förordningen (2 kap. 19, 20 §§ grundskoleförordningen).
- Likabehandlingsplanen saknar förebyggande åtgärder samt har inte utarbetats under deltagande av skolans elever. (6§ lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, 1, 2 §§ förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Elevernas inflytande över undervisningen bör öka.
- Informationen till föräldrarna bör förbättras.
- Kvalitetssystemet bör vidareutvecklas med en utförligare arbetsplan.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanerna och de nationella kursplanerna.

Kunskaper**Tabell 1.** Antal elever som nått målen 2005–2006 under skolår 5.

	Antal elever som nått målen			Antal elever som inte nått målen		
	Flickor	Pojkar	Totalt	Flickor	Pojkar	Totalt
Engelska	10	13	23	5	1	6
Matematik	11	10	21	4	4	8
Svenska	12	13	25	2	1	3
Svenska 2	1	-	1			
SO-ämnena	14	12	26	1	2	3
NO-ämnena	14	12	26	1	2	3
Teknik	15	14	29			
Idrott o hälsa	15	14	29			
Musik	15	14	29			
Slöjd	15	14	29			
Bild	15	14	29			
Hemkunskap	15	14	29			

Källa: Skolans kvalitetsredovisning för 2005–2006

De elever som inte nått målen har haft långtgående insatser i alla ämnen och fortsätter att få stöd av specialpedagog.

Vad gäller de yngsta elevernas kunskapsutveckling bedöms denna beträffande språklig utveckling, läs- och skrivutveckling samt matematik. Barnens språkutveckling testas i ett kommungemensamt språktest i förskoleklassen. Av 28 elever var det åtta som bedömdes ha en något försenad språkutveckling. I skolår två bedöms elevernas läs- och skrivutveckling. Flertalet bedöms i redovisningen ha nått en godkänd nivå. De som inte nått målen får extrastöd av klasslärare och specialpedagog.

Alla elever i skolår två har genomfört de diagnostiska proven i matematik. Av 30 elever var det två som bedömdes inte ha nått målen. Också dessa elever får stöd.

Normer och värden

Skolan genomför som en del av en kommungemensam uppföljningsrutin kontroller med hjälp av ett mobbnings- och aggressionsindex. Sett till en längre period kan man se en mycket positiv utveckling. Under höstterminen 2006 blev dock resultatet något sämre än tidigare, vilket har föranlett åtgärder och ytterligare analys av skolan. Enligt lärarna och rektorn kan det förekomma mobbning på Mariaskolan, men i liten omfattning. Desto vanligare är ”gnabb” och småbråk, menar rektorn. Det finns många elever på skolan som inte mår så bra. Det har föranlett ett omfattande arbete med konflikthantering. Det går enligt rektorn inte att se något resultat av de nya åtgärderna ännu.

Inspektörerna har under besöket observerat miljöer som präglas av ett positivt klimat, ett tydligt tecken på ett framgångsrikt värdegrundsarbete. Det har också gått att notera en del oroliga studiemiljöer, med utagerande barn. Elevernas beteende vittnar om en trygg skolmiljö, något de också bekräftar i intervjun. Inspektörerna bedömer att skolans resultat av arbetet med normer och värden

är tillräckligt bra, samt att det finns en betydande medvetenhet om att nya åtgärder kan behöva vidtas, förutom att ett intensivt förebyggande arbete redan är igång. Elevernas skolmiljö är trygg.

Sammanfattning

Inspektörerna bedömer att Marieskolan sammantaget uppvisar acceptabla resultat i arbetet med kunskaper samt med normer och värden.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skollledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetsmiljö och delaktighet

Arbetet med Marieskolans likabehandlingsplan påbörjades när rektorn tillträdde tjänsten i oktober 2006. En lärargrupp arbetade fram den och den har varit ute på remiss bland elever och andra berörda. Eleverna har inte varit direkt delaktiga i framtagandet. Planen innehåller inte några schemalagda, förebyggande åtgärder. Inspektörerna bedömer att likabehandlingsplanen måste omarbetas under deltagande av skolans elever, samt kompletteras med schemalagda, förebyggande åtgärder.

För att säkra en positiv arbetsmiljö arbetar skolan med kompissamtal, etiska samtal och samarbetsövningar i klasserna. Vidare har man temaarbeten där elever från olika klasser arbetar tillsammans. Det förekommer också temadagar för hela skolan i syfte att svetsa samman eleverna. En kamratstödjargrupp är verksam, bestående av en klasslärare, en specialpedagog och kuratorn.

Skolan skall enligt styrdokumentet sträva efter att eleverna tar ett personligt ansvar för sina studier och att de i takt med stigande ålder och mognad successivt utövar ett större inflytande. Marieskolans rektor avser att stärka elevinflytandet. Det befintliga elevrådet upplevs inte som meningsfullt av eleverna. Ambitionen är att hitta arbetssätt som gör elevrådsarbetet mer angeläget för eleverna. Elevrådsmötena föregås av klassråd. Vad gäller inflytande i undervisningssituationen så förekommer det, men inte systematiskt och på ett sätt som gör eleverna medvetna. Vid elevintervjuerna framgår att det förekommer på ett tydligt sätt i vissa ämnen (idrott) och vid vissa tillfällen (forskning). Lärarna menar att eleverna inte alltid är medvetna om att de har inflytande, då man pratar om det för lite. Sammantaget bedömer inspektörerna att elevernas inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer bör öka.

Skolan har enligt läroplanen en skyldighet att samverka med hemmen. På Marieskolan finns ett aktivt föräldraråd som har regelbundna träffar. Föräldrarna uppger vid intervjun att rådet fungerar bra, och att de allmänt sett är nöjda med kontakterna med skolan. Personalen är engagerad och bemötandet är alltid positivt.

En kritikpunkt som formuleras av föräldrarna gäller information. Flera av föräldrarna saknar viktig information om sådant som elevråd och kamratstödjare. Inspektörerna bedömer att skolans information till föräldrarna bör förbättras.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I kvalitetsredovisningen för 2005–2006 beskrivs Marieskolans ambitioner att ge eleverna goda kunskaper och fostra dem till självständighet och god samarbetsförmåga genom en så stor variation som möjligt i arbetsformerna. Självständighet innebär bland annat möjligheten att välja uppgift, material och arbetsform utifrån intresse och förmåga samt att ta ansvar för dessa val. Vid grupparbeten varierar sammansättningen av grupper så mycket som möjligt. Vid temaarbeten av olika slag sätts grupper samman av medlemmar från olika klasser och olika åldrar.

Temaarbeten förekommer relativt ofta, en gång i månaden för de mindre barnen och varje vecka för de äldre. Innehållet på temadagarna varierar, men matematik har förekommit flera gånger. Vid inspektionstillfället är de yngre barnen på skolan inbegripna i en halv temadag kring matematik. På ett tiotal olika stationer runt om på skolgården illustreras logisk-matematiska problem och illustreras matematiskt tänkande på ett lekfullt sätt. Ett annat vanligt tematiskt spår på skolan är hälsa. Inspektörerna bedömer att Marieskolan bedriver ett positivt arbete med ämnesövergripande teman.

Marieskolan deltar i försöksverksamheten med utbildning utan timplan i grundskolan. I de fortlöpande diskussionerna har man blivit medveten om risken för att en treämnesskola utvecklas och att icke-populära ämnen kommer i skymundan. Arbetslagsdiskussionerna uppmärksammar därför detta. Det finns ett grundschema att utgå ifrån vid planeringen.

Individanpassning och särskilt stöd

Enligt grundskoleförordningen har varje elev i grundskolan rätt till stöd i den omfattning han/hon behöver för att nå uppnåendemålen. På Marieskolan ges stödundervisning både av specialpedagogen och av klassläraren. Rektorn bedömer situationen som att det finns behov av lite mer stöd än man i dagsläget har resurser för. Till hösten kommer organisationen att göras om för att säkra mer resurser för stödinsatserna. På skolan finns också ”lilla gruppen” som utgör en stödverkstad där elever tillfälligtvis får undervisning i avskild miljö. De stödbehov som är tydligast är läs- och skrivsvårigheter. Elevvårdspersonalen beskriver samverkan kring dessa frågor som god. Det finns också tillräcklig kompetens och relativt goda resurser enligt elevvårdspersonalen. Inspektörerna bedömer att det finns god tillgång till stödinsatser för elever som är i behov av det och att skolan arbetar med detta fungerar bra.

Marieskolan arbetar med åtgärdsprogram, utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner i enlighet med styrdokumentet. Arbetet sägs fungera bra, även om det enligt rektorn återstår en del utvecklingsarbete.

Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Rektorn på Marieskolan har lång erfarenhet som pedagog och påbörjade den statliga rektorsutbildningen under våren 2007. Rektorstjänsten som är på 75 procent tillträdde av rektorn i oktober 2006. De övriga 25 procenten består av arbete med kvalitetsredovisningen i kommunen. Till stöd finns en skolassistent på 50 procent som delas med förskolan.

Skolans senaste kvalitetsredovisning från 2005–2006 är välskriven och innehållsrik. Den tar bland annat upp fritidshemmets verksamhet och dess fokusering på flickor och pojkars val av aktiviteter. Vidare beskrivs skolans arbete mot kränkande behandling. I Marieskolan arbetar man medvetet för att nå flera av

läroplanens övergripande mål. Den senaste kvalitetsredovisningen tar upp arbetet med elevernas självständighet och trygghet, elevens eget sätt att lära och tilliten till den egna förmågan, läroprocesserna samt det matematiska tänkandet. Däremot görs inga uttalade bedömningar av måluppfyllelsen eller elevernas utveckling på dessa områden.

Redovisningen dokumenterar också elevernas kunskapsutveckling med fokus på språkutveckling och matematik (de yngre barnen) samt måluppfyllelsen i skolar fem. Måluppfyllelsen bedöms i samtliga ämnen.

Eleverna berättar att utvärdering sker regelbundet ("det gör vi varje fredag"), i vardagen och i samband med utvecklingssamtal. Personalen beskriver också kvalitetsarbetet som en naturlig del av vardagsarbetet. Ett exempel är sättet man lagt upp det pågående värdegrundsarbetet. Arbetet initierades genom resultaten på en enkät (mobbnings- och aggressionsindex) och läggs upp som ett tidsbestämt projekt, vilket kommer att avslutas med en ny temperaturtagning och utvärdering.

En lokal arbetsplan skall enligt förarbetena till läroplanen ha en bärande funktion i skolan och vara ett aktivt styrinstrument för verksamheten. I denna ska personal och representanter för elever och föräldrar omvandla de nationellt fastställda målen till verksamhetsmål för skolan. Ansvar för upprättandet och utvärderingen av arbetsplanen har rektorn. Marieskolans befintliga arbetsplan omfattar endast åtta rader. Medveten kring just detta dokument är inte hög hos personalen.

Inspektörerna bedömer att Marieholmsskolans kvalitetsarbete har flera starka sidor. Kvalitetsarbetet är välintegrerat i vardagen och omfattas av hela personalen. Det finns en medveten och självkritisk hållning till verksamhetens kvalitet och utveckling i stort. Den befintliga kvalitetsredovisningen är välskriven och innehållsrik. Arbetsplanen bör dock utvecklas.

Sammanfattning

Likabehandlingsplanen måste omarbetas under deltagande av skolans elever, samt kompletteras med schemalagda, förebyggande åtgärder. Elevernas inflytande över undervisningen bör öka. Skolan bedriver ett positivt arbete med ämnesövergripande teman. Skolans information till föräldrarna bör förbättras. Det finns god tillgång till stödinsatser för elever som är i behov av det och skolans arbete med detta fungerar bra. Marieholmsskolans kvalitetsarbete har flera starka sidor. Kvalitetsarbetet är välintegrerat i vardagen och omfattas av hela personalen. Det finns en medveten och självkritisk hållning till verksamhetens kvalitet och utveckling i stort. Den befintliga kvalitetsredovisningen är välskriven och innehållsrik. Arbetsplanen bör utvecklas.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som skall erbjudas, personal samt läromedel, pedagogiska material och utrustning. Bestämmelser finns i bl.a. skollagen.

Elevers val är en del av undervisningen som är avsedd att ge eleverna en möjlighet till breddning eller fördjupning i något eller några ämnen. Eleverna skall enligt förordningen erbjudas ett allsidigt urval av ämnen. Det måste vara tydligt för eleven vilka val som finns och när denna valmöjlighet finns. På Marieskolan har eleverna regelbundet tid för "eget arbete". Inspektörerna bedömer att ele-

vens val inte motsvaras av ”eget arbete” eftersom eleverna inte är medvetna om sin valmöjlighet och de möjligheter denna bjuder. Elevens val måste erbjudas i enlighet med grundskoleförordningen.

Vid Marieskolan arbetar knappt 20 pedagoger, uppgående till ca 11 lärartjänster, ca fem fritidspedagogtjänster och två tjänster i förskoleklassen. Samtliga lärare förutom lärarna i idrott, textilslöjd och trä- och metallslöjd har pedagogisk utbildning och undervisar huvudsakligen i de ämnen de har utbildning för. Läraren i trä- och metall håller på att utbilda sig. Det finns en grupp som ska titta på vilka behov som finns på skolan av kompetensutveckling. Den aktuella kompetensutvecklingsplanen omfattar kommunövergripande, skolövergripande och individuella perspektiv. Den kommunövergripande satsningen gäller matematik, medan skolan fokuserar på kunskaper om mobbing, projektet ”Livsviktigt”, lärtilar och en brandskyddsutbildning. I de individuella fortbildningssatsningarna prioriteras matematik, mobbning samt etik och moral. Inspektörerna bedömer att Marieskolan har goda personella förutsättningar för att bedriva pedagogisk verksamhet.

Skolans omgivning är lugna. Skolans utemiljö är väl tilltagen utrymmesmässigt och erbjuder gott om möjligheter för uteaktiviteter. Lokalerna är också väl tilltagna, med många grupprum och andra lokalytor. Det finns ett skolbibliotek i en av skolbyggnaderna. De intervjuade pedagogerna anser att både ute- och inomhusmiljön är en styrka. Miljön erbjuder variation och flexibilitet. Skolans bibliotek beskrivs också som en viktig tillgång. Där finns gott om aktuell litteratur och barnen sägs vara intresserade av att läsa.

Både de intervjuade lärarna och föräldrarna beskriver tillgången på läroböcker som bristfällig. Lärarna menar att beståndet behöver förnyas och föräldrarna kritiserar bruket av stenciler istället för böcker. Inspektörerna bedömer att läromedel finns i tillräcklig omfattning. Även funktionsdugliga datorer finns tillgängliga för eleverna i acceptabel omfattning. Både inne- och utemiljön på Marieskolan erbjuder goda pedagogiska möjligheter.

Sammanfattning

Elevens val måste erbjudas i enlighet med grundskoleförordningen. Läromedel finns i tillräcklig omfattning, liksom funktionsdugliga datorer. Marieskolans miljöer erbjuder goda pedagogiska möjligheter. Skolan har goda personella förutsättningar för att bedriva pedagogisk verksamhet.

Datum	Ort
2007-11-16	Lund

Lars Berglund

Nils Pihlsgård